

อิชสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาควิชา
คุ้มครองทรัพย์สิน

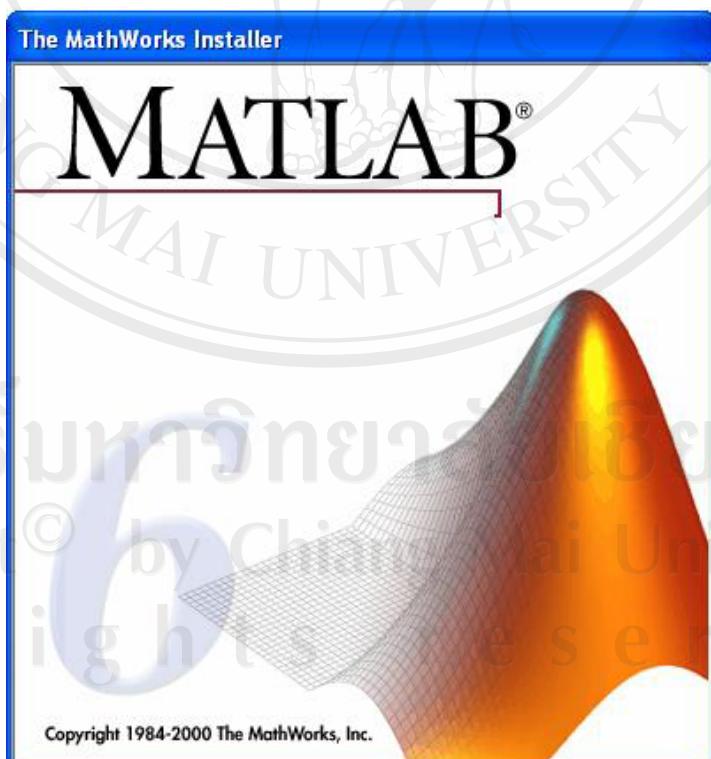
การพัฒนาโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณนำฟน สำหรับ胺ภูมิเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะการทำงานจะอยู่ในรูปของแอพพลิเคชัน ซึ่งพัฒนาโดยใช้โปรแกรม MATLAB 6 เป็นตัวสร้าง สอน และทดสอบโครงการฯ ขั้นตอน และใช้โปรแกรม Visual Basic 6 สำหรับพัฒนาในส่วนของการติดต่อกับผู้ใช้งาน ดังนั้นต้องมีการติดตั้งโปรแกรมดังต่อไปนี้

ก.1 การติดตั้งโปรแกรม MATLAB 6

ก.2 การติดตั้งโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณนำฟน

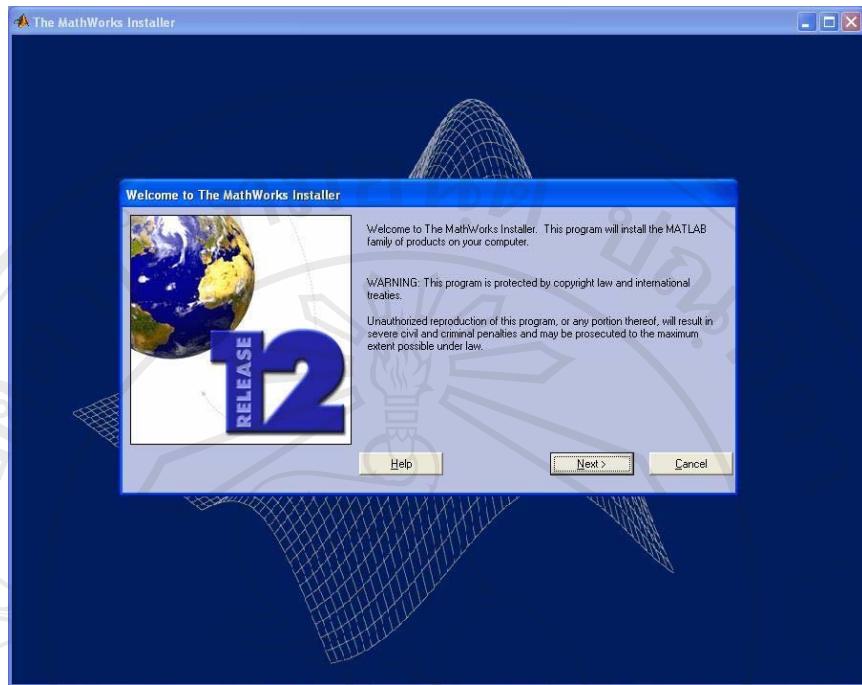
ก.1 การติดตั้งโปรแกรม MATLAB 6

- ให้นำแผ่น ชีดี โปรแกรม MATLAB 6 ใส่ที่ Drive CD ROM เลือกรอสักครู่ โปรแกรมจะแสดงหน้าจอการติดตั้งขึ้นมาให้ผู้ใช้ทำการติดตั้ง

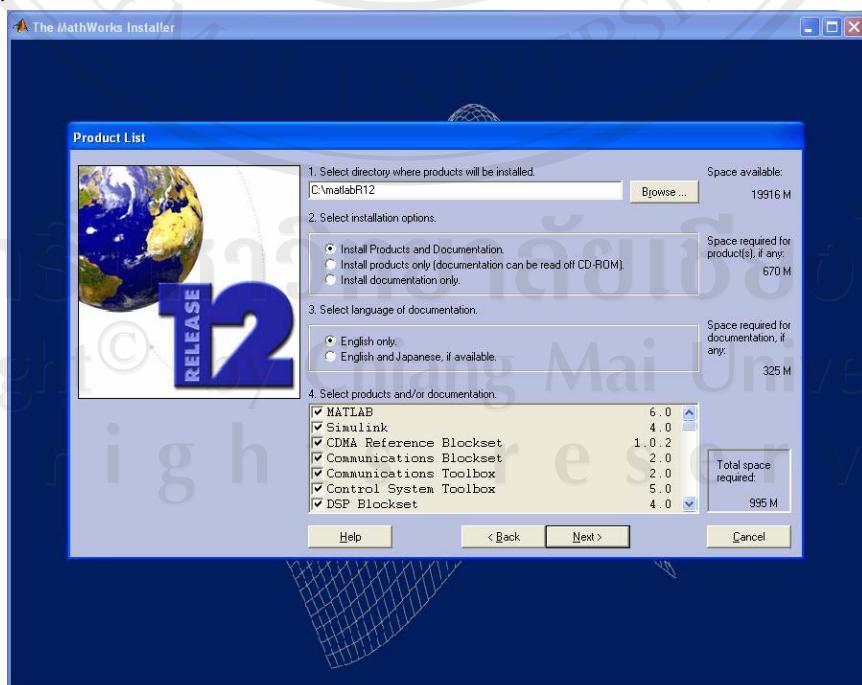
รูป ก.1 แสดงหน้าจอการเข้าสู่การติดตั้งโปรแกรม MATLAB 6

2. ให้เริ่มทำการติดตั้งโปรแกรม โดยคลิกที่ปุ่ม **Next>**

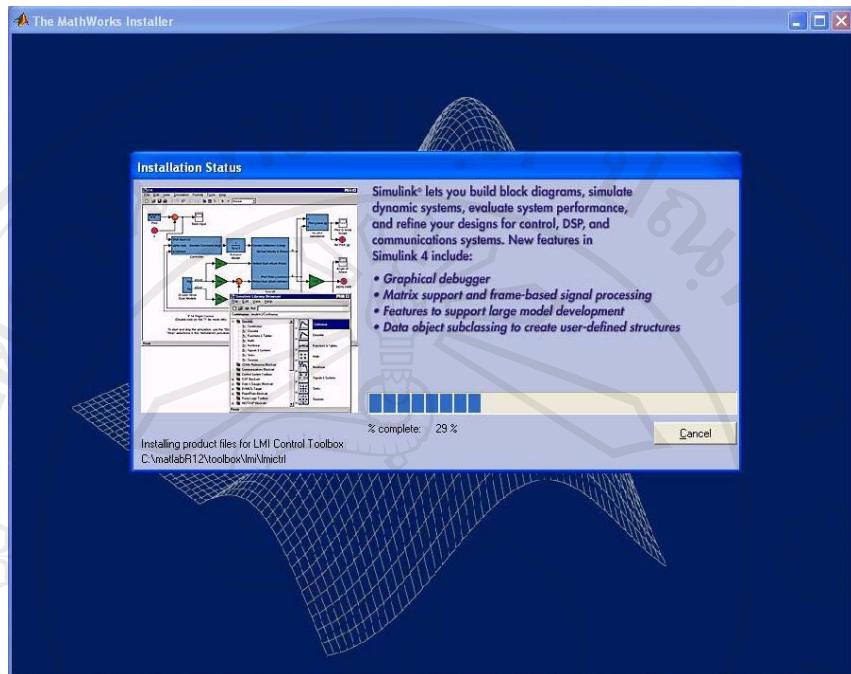
รูป ก.2 แสดงเมนูต้อนรับเข้าสู่การติดตั้งโปรแกรม

3. เลือก directory ที่ต้องการติดตั้งโปรแกรม โดยกดที่ปุ่ม **Browse** และเลือกไดเรกทอรีที่ต้องการ จากนั้นทำการเลือกชนิดของการติดตั้งต่อไป เลือกภาษา และ toolbox เมื่อเลือกครบทั้งหมด ให้คลิกที่ปุ่ม **Next>**

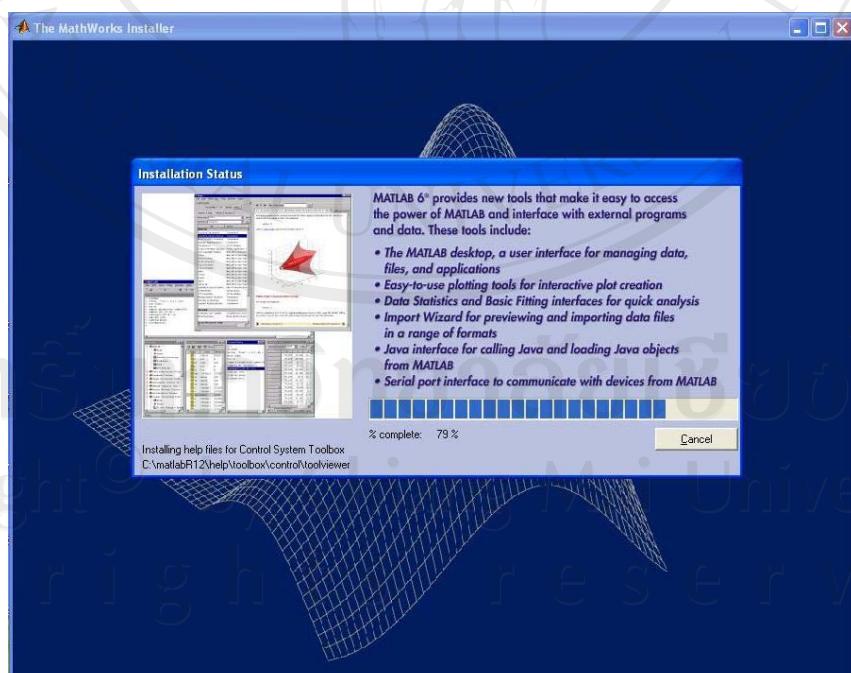

รูป ก.3 แสดงหน้าจอรายการของการติดตั้ง

4. เมื่อทำการเลือกปุ่ม Next > แล้ว โปรแกรมจะทำการติดตั้งโดยจะแสดงรายละเอียดในการติดตั้ง และเปอร์เซ็นต์ในการติดตั้ง

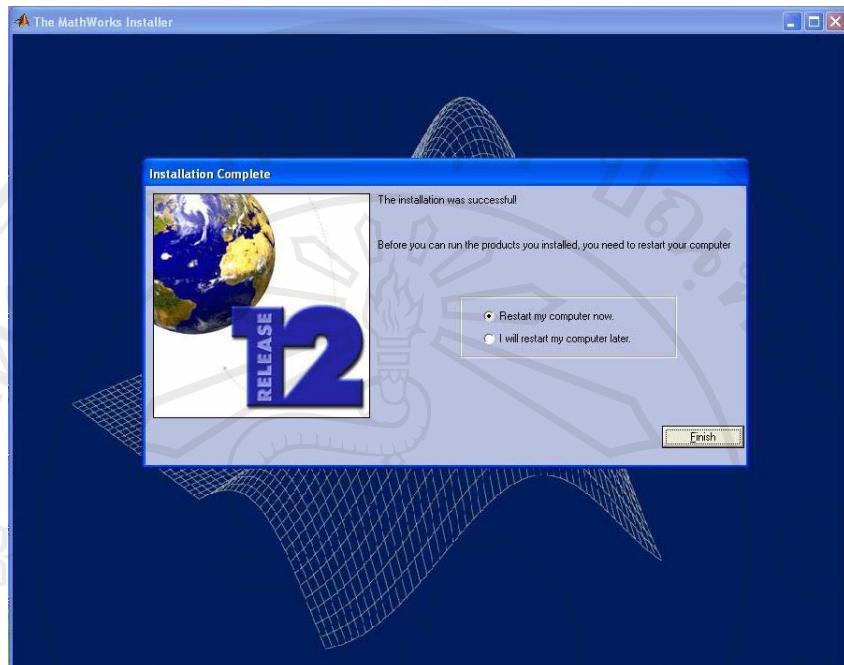

รูป ก.4 แสดงรายการการติดตั้งโปรแกรม

รูป ก.5 แสดงรายการการติดตั้งโปรแกรม

5. รอนจนกระทั่งโปรแกรมติดตั้งเสร็จโปรแกรมจะให้ Restart เครื่องให้คลิก Finish เพื่อเริ่มระบบใหม่และพร้อมใช้งาน

รูป ก.6 แสดงการติดตั้งโปรแกรมควบรวมบัน្តอรูป

6. เมื่อ MATLAB 6 จะเริ่มทำงานพร้อมกับระบบเพราะตัวโปรแกรมเองได้ไปติดตั้งไว้ใน StartUp ของ Windows ครั้งก่อนหน้านี้

รูป ก.7 แสดงเมนูการเปิดใช้งานโปรแกรม

ก.2 การติดตั้งโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน

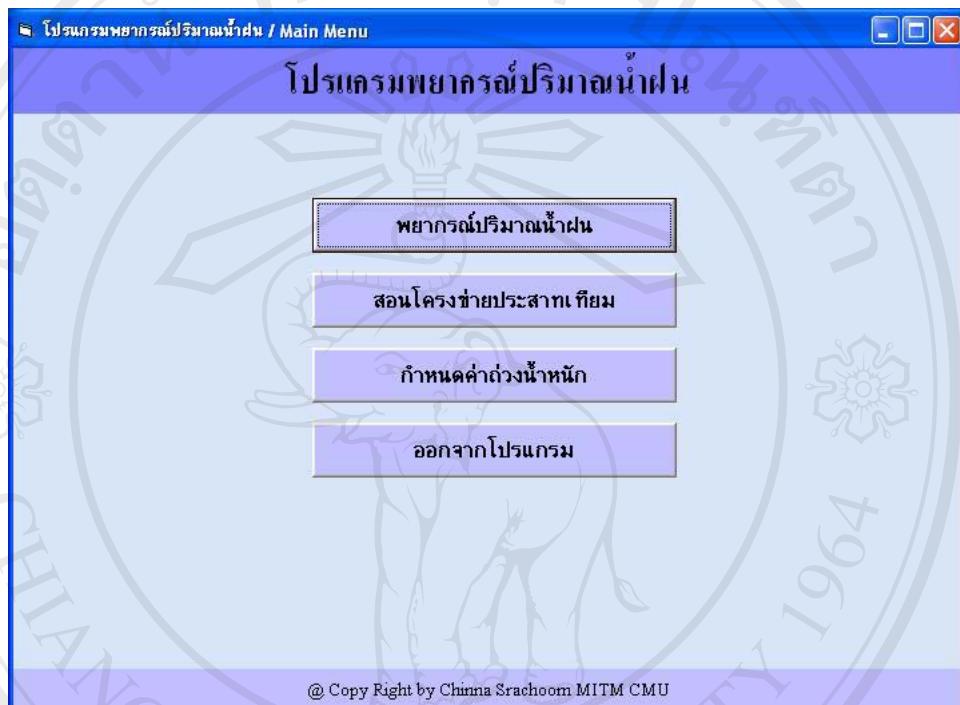
การติดตั้งโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการคัดลอกโปรแกรม RainForecast.exe จากแผ่น CD ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ของท่าน โดยอาจสร้าง Folder C:\RainForecast

2. เมื่อต้องการใช้งานโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน สามารถเข้าใช้งานได้โดยทำการคลิกที่ไฟล์ชื่อ RainForecast.exe จะปรากฏหน้าจอเมนูเพื่อเลือกการทำงาน ดังแสดงในรูป ก.8-9

รูป ก.8 แสดง ICON โปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน

รูป ก.9 แสดงหน้าจอเมนูหลักโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน

จิฬิสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้งานโปรแกรม

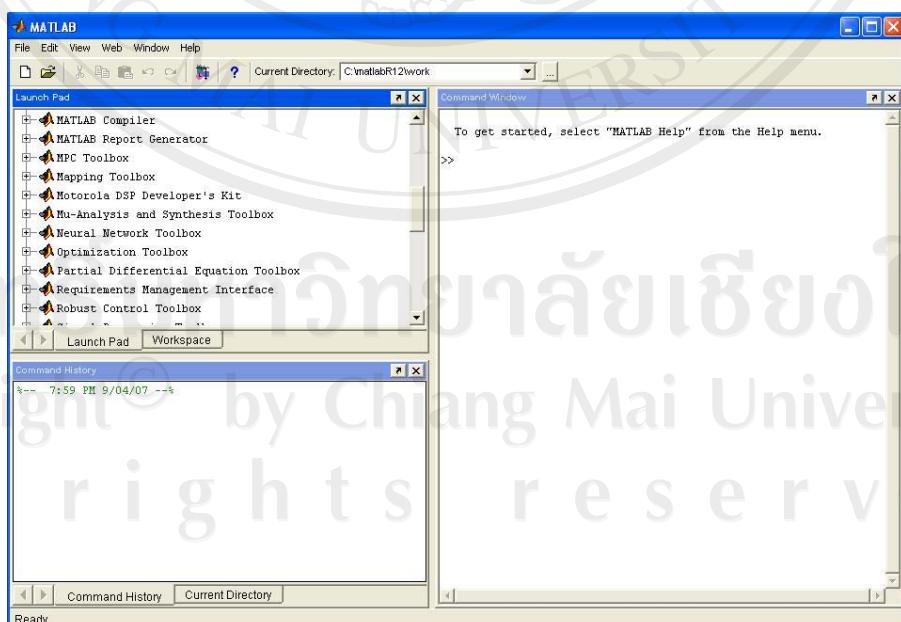
ข. 1 วิธีการใช้งานโปรแกรม MATLAB 6

เมื่อต้องการใช้งานโปรแกรม MATLAB 6 ให้ทำการเลือกดับเบิลคลิกที่ไอคอน MATLAB R12 ดังแสดงรูป ข.1

รูป ข.1 แสดง ไอคอนของโปรแกรม MATLAB

เมื่อเข้าโปรแกรม MATLAB 6 สิ่งแรกที่พบในครั้งแรกก็คือ MATLAB desktop ที่ประกอบด้วยหน้าต่างบอยๆ อีกหลายหน้าต่าง โดยหน้าต่างแต่ละอันจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการจัดการเกี่ยวกับไฟล์ ตัวแปร และอื่นๆ เกี่ยวกับการทำงานของ MATLAB โดยแสดงดังรูป ข.2

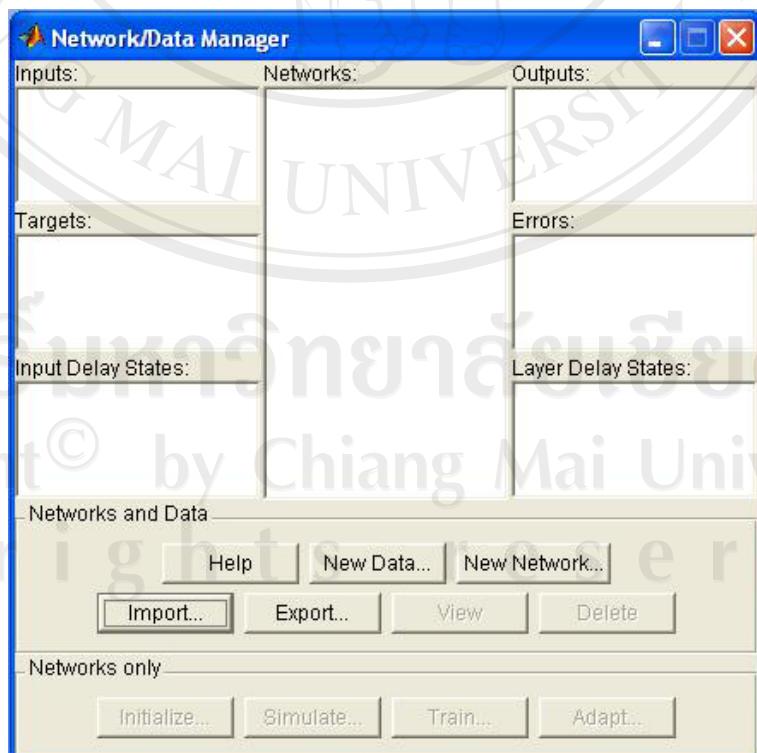

รูป ข.2 แสดงหน้าจอการทำงานของ MATLAB desktop

โดยมีหน้าต่างการทำงานแบ่งออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

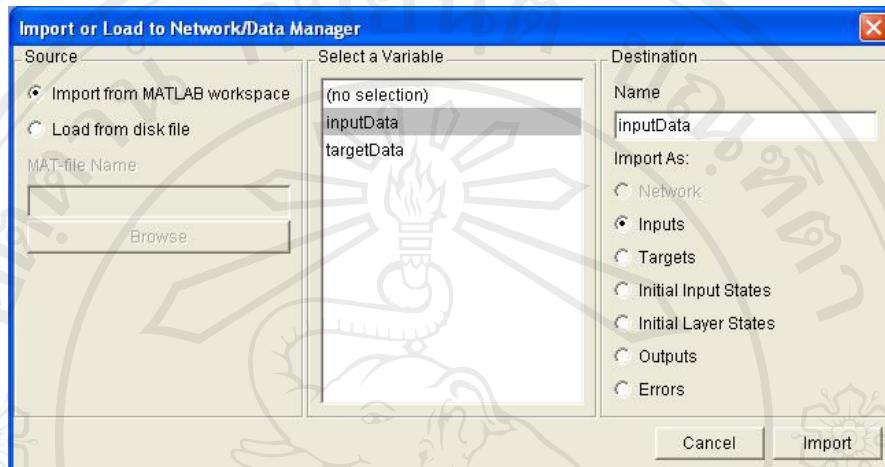
- 1) Command Window เป็นส่วนที่ใช้ในการป้อนชุดคำสั่งเพื่อให้ MATLAB ทำงานตาม คำสั่งนั้นๆ และจะแสดงผลเป็นตัวหนังสือในหน้าต่างนี้ ซึ่งสามารถที่จะกำหนดคำสั่ง ด้วยตัวอักษร เพื่อให้ MATLAB ทำงานตามที่ต้องการได้
- 2) Current Directory Browser เป็นส่วนของการทำงาน Search Path และเป็นพื้นที่ในการ ก้นหาข้อมูลหรือคำสั่งต่างๆ ตามที่ได้รับคำสั่งมา โดยการก้นหาจะจำกัดอยู่เฉพาะใน สองส่วนหลักนี้เท่านั้น
- 3) Workspace Browser เป็นส่วนที่เก็บค่าตัวแปรหรือพารามิเตอร์ที่สร้างขึ้นใน MATLAB
- 4) Launch Pad เป็นส่วนที่แสดง toolbox ต่างๆ ที่ได้ติดตั้งไว้ในเครื่อง และทำให้สามารถ ที่จะเข้าสู่เครื่องมือ ตัวอย่าง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ MATLAB หรือ Toolbox ต่างๆ ได้ โดยง่าย ซึ่งคล้ายๆ กับการแสดงไฟล์ใน Windows Explorer

ในการเริ่มใช้ Neural Network Toolbox ให้เลือกที่ Launch Pad แล้วเลื่อนลงมาจนเจอมenu ดังกล่าว จากนั้นดับเบิลคลิกที่เมนู NNTool ดังแสดงในรูป ข.3

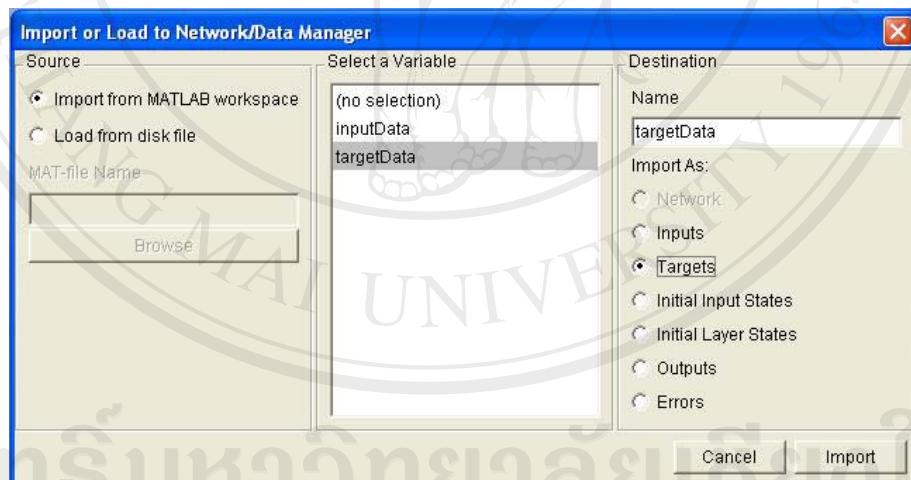

รูป ข.3 แสดงหน้าจอเมนู NNTool

ขั้นตอนที่ 1: ทำการ Import Input Data และ Target Data โดยคลิกที่ปุ่ม Import... ในรูป ข.3 จากนั้นทำการเลือกตัวแปรที่จะเป็น Input หรือ Target ของโครงข่าย และทำการกดปุ่ม Import ซึ่งแสดงรายละเอียดดังแสดงในรูป ข.4-ข.5

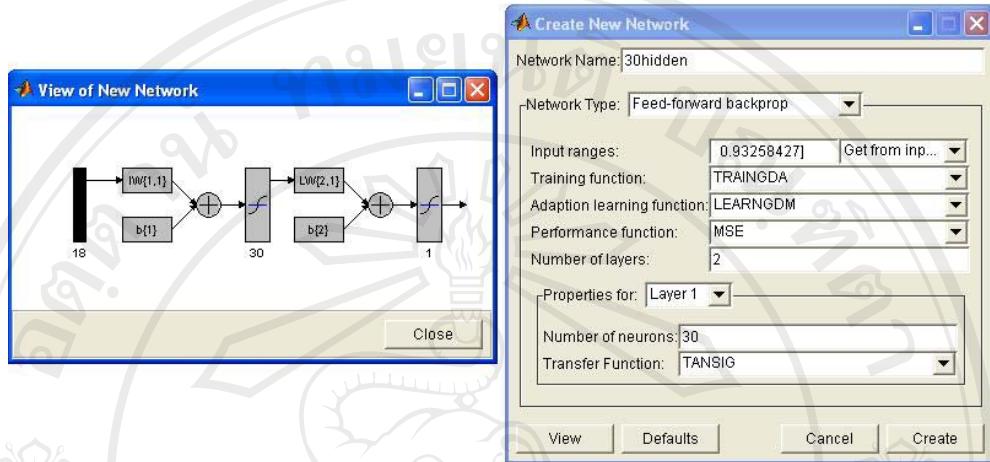
รูป ข.4 แสดงหน้าจอเมนู Import or Load to NetworkData Manager เพื่อทำการเลือก Input

รูป ข.5 แสดงหน้าจอเมนู Import or Load to NetworkData Manager เพื่อทำการเลือก Target

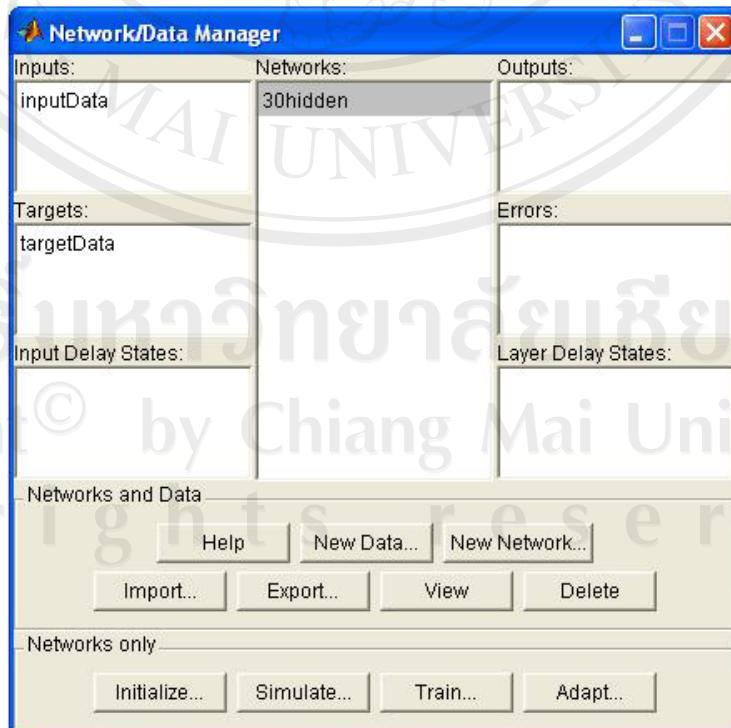
โดยข้อมูลนำเข้า จะต้องจัดทำให้อยู่ในรูปเมทริกซ์ ซึ่งข้อมูลนำเข้าในแต่ละวัน จะต้องอยู่ในแนวส่วนต์ (column) ของเมทริกซ์ ตัวอย่างเช่นข้อมูลนำเข้า 1 ปี มีข้อมูลวันละ 24 ตัวแปร และ 365 วัน จะต้องทำให้ข้อมูลอยู่ในรูปเมทริกซ์ 24 แถว $\times$ 365 ส่วน สำหรับข้อมูลเป้าหมายก็ เช่นเดียวกัน จะต้องจัดให้อยู่ในรูปเมทริกซ์ 1 แถว $\times$ 365 ส่วน ก โดยข้อมูลต้องไม่มีตัวอักษรใดๆ นอกจากตัวเลขและเครื่องหมายลบ (-) เท่านั้น และจะต้องทำการลดทอนขนาดของข้อมูลมาเล็ก เพื่อให้โครงข่ายได้ทำการเรียนรู้ได้ทันที

เมื่อทำการเลือกค่าดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว คลิกที่ปุ่ม New Network... ในรูป ข.3 เพื่อทำการกำหนดพารามิเตอร์ต่างๆ ของโครงข่าย เมื่อกำหนดค่าดังกล่าวแล้วทำการกดปุ่ม Create เพื่อสร้างโครงข่าย ดังแสดงในรูป ข.6

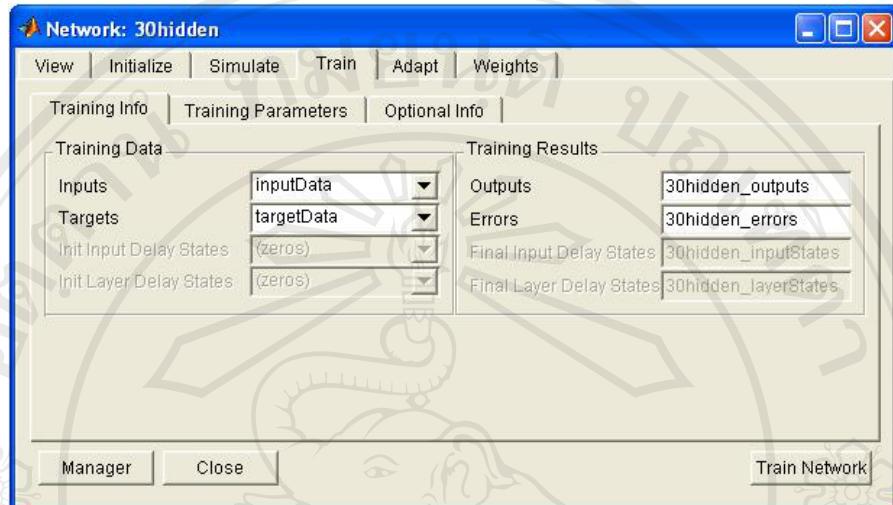
รูป ข.6 แสดงหน้าจอกำหนดค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ของโครงข่าย

เมื่อกำหนด Input Target และ Network เสร็จเรียบร้อยแล้ว ในหน้าจอหลักจะแสดงค่าต่างๆ ดังรูป ข.7

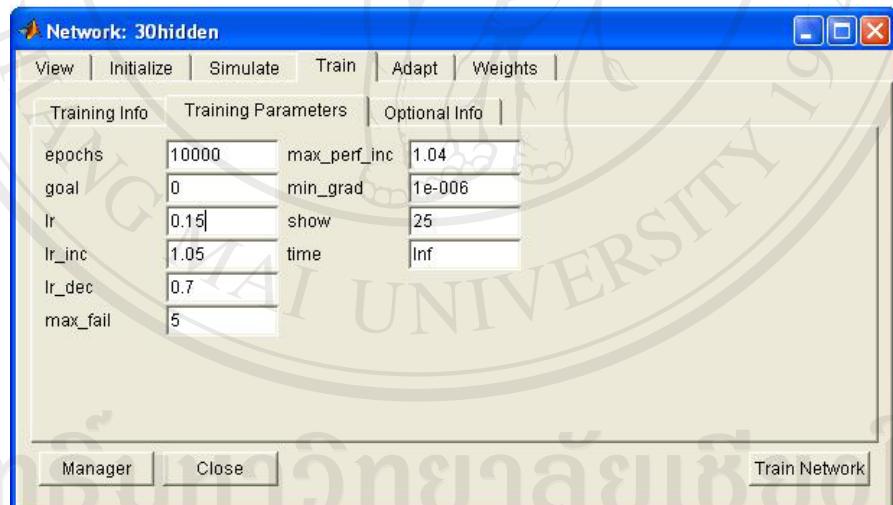

รูป ข.7 แสดงหน้าจอ Network/Data Manager

จากรูป ข.7 ทำการเริ่มการสอนโครงข่ายประสาทให้เลือกที่ Network โดยกดปุ่ม Train... จะได้หน้าจอเพื่อกำหนดค่าต่างๆ ในการสอนโครงข่ายดังแสดงในรูป ข.8-ข.9

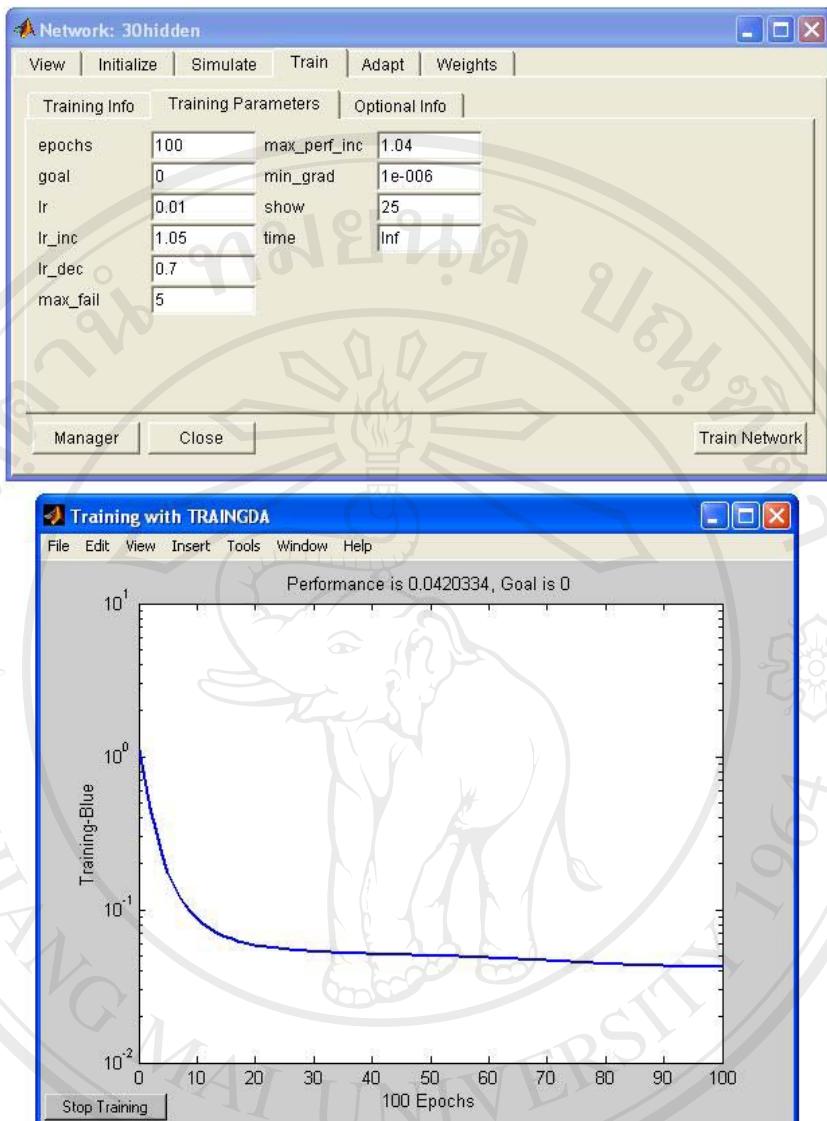

รูป ข.8 แสดงหน้าจอเมนู Training Info

รูป ข.9 แสดงหน้าจอ Training Parameters

เมื่อกำหนดค่าต่างๆ ในการสอนเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อเป็นการเริ่มให้กดปุ่ม Train Network จากนั้นโปรแกรมจะดำเนินการสอนโครงข่ายประสาทเทิ่มตามค่าต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่ง จะทำการแสดงผลเป็น Graph performance ว่าโครงข่ายประสาทมีการเรียนรู้เป็นอย่างไร เข้าใกล้จุดที่เป็นกำหนดของโครงข่ายประสาทรึอยัง ดังแสดงในรูป ข.10

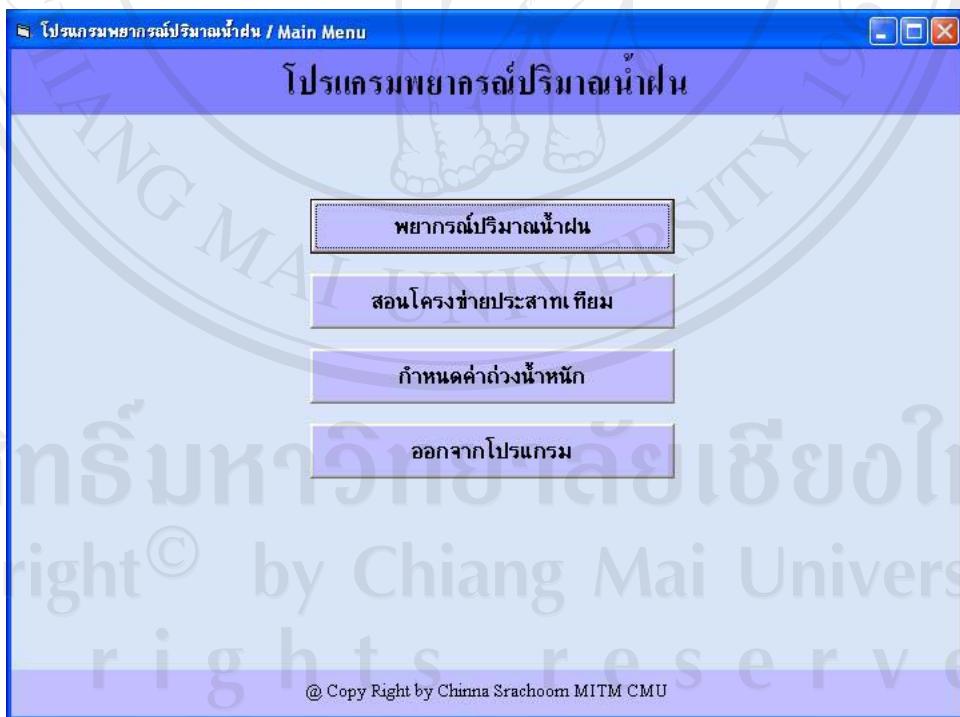
รูป ข.10 แสดงหน้าจอ Graph Performance

อิชสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. 2 วิธีการใช้งานโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน

เมื่อต้องการใช้งานโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน สามารถเข้าใช้งานได้โดยทำการคลิกที่ไฟล์ชื่อ RainForcast.exe จะปรากฏหน้าจอเมนูเพื่อเลือกการทำงาน โดยมีเมนูการทำงานทั้งหมด 4 เมนู คือ

- พยากรณ์ปริมาณน้ำฝน เป็นเมนูสำหรับให้ผู้ใช้เข้าไปกรอกข้อมูลสภาพอากาศ ย้อนหลัง 3 วันก่อนวันที่ต้องการพยากรณ์ เพื่อทำการพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน
- สอนโครงข่ายประสาทเทียม เป็นเมนูสำหรับผู้ใช้เข้าไปสอนให้โครงข่ายประสาทเรียนรู้ข้อมูลสภาพอากาศใหม่ๆ ตามที่ผู้ใช้กำหนด และนำค่า�ำหนักที่ได้กลับไปใช้ในโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝนเพื่อให้ผลการพยากรณ์มีความถูกต้องอยู่เสมอ
- กำหนดค่าต่างน้ำหนัก เป็นเมนูสำหรับผู้ใช้เข้าไปกำหนดค่าน้ำหนักสำหรับโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน
- ออกจากโปรแกรม เป็นเมนูเพื่อทำการออกจากโปรแกรมปริมาณน้ำฝน ดังแสดงในรูป ข.11

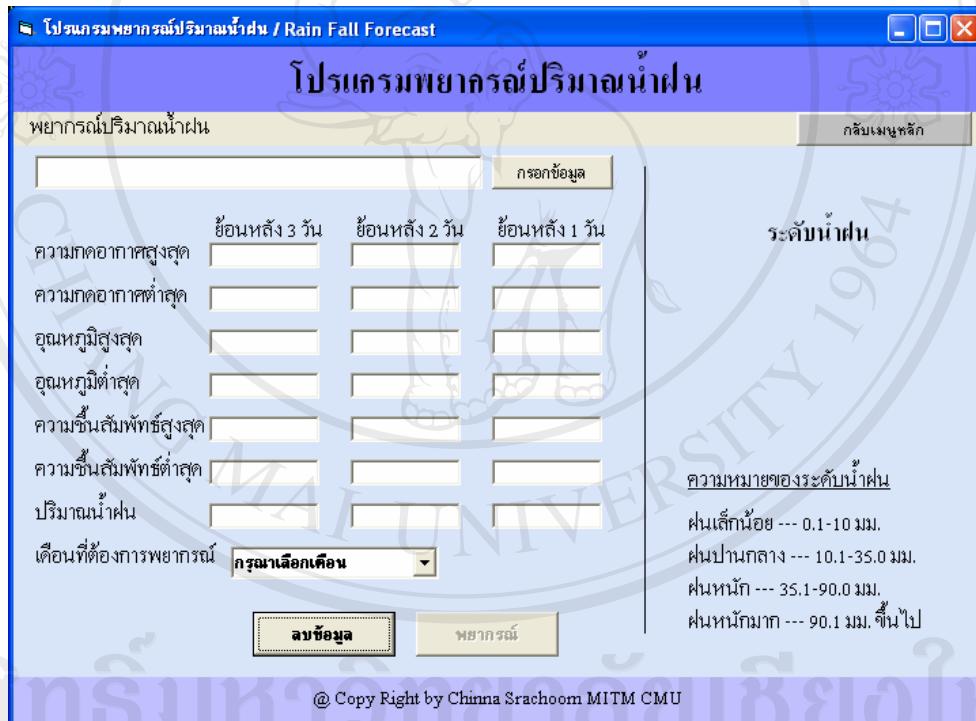
รูป ข.11 แสดงหน้าจอเมนูหลักโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน

ข. 2.1 เมนูพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน

เมื่อทำการเลือกเมนูพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน จะปรากฏหน้าจอนำเข้าข้อมูลย้อนหลัง 3 วันเพื่อทำการพยากรณ์ โดยสามารถนำเข้าได้ 2 วิธีคือ

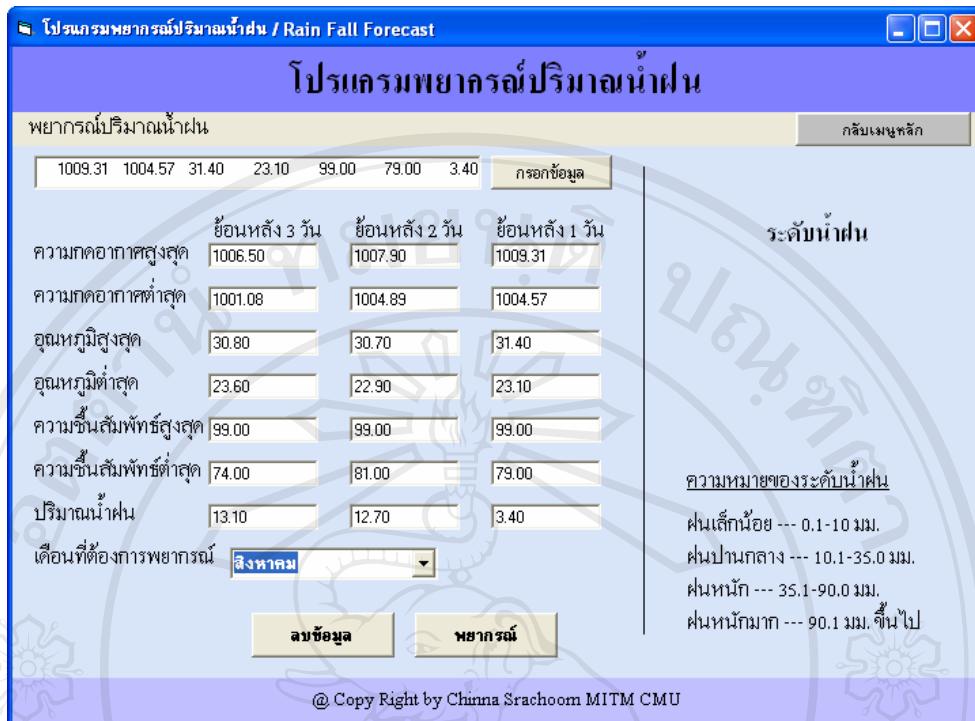
- ทำการคัดลอกข้อมูลจากฐานข้อมูล ซึ่งในที่นี้ใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel) แล้วนำมาวางในช่องด้านบน จากนั้นกดปุ่ม กรอกข้อมูล ข้อมูลก็จะถูกนำไปใส่ ช่องด้านล่างอัตโนมัติ

- ทำการกรอกข้อมูลในช่องด้านล่าง ซึ่งได้แก่ ข้อมูลฤดูกาล ข้อมูลความกดอากาศ สูงสุด-ต่ำสุด ข้อมูลอุณหภูมิสูงสุด-ต่ำสุด ข้อมูลความชื้นสัมพันธ์สูงสุด-ต่ำสุด ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ย้อนหลัง 3 วัน ดังแสดงในรูป ข.12

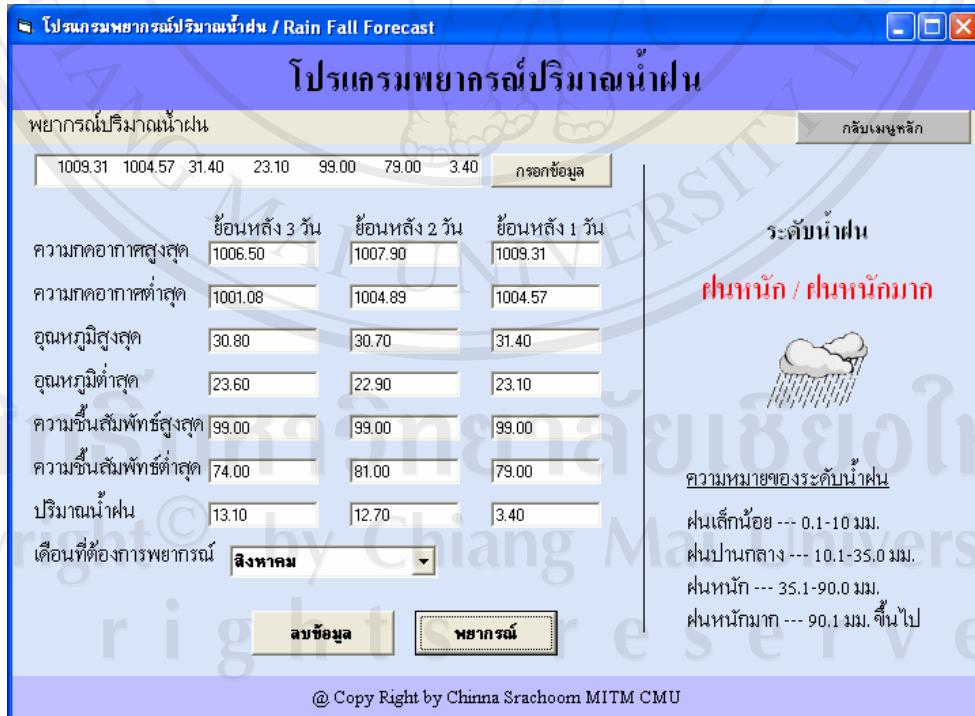

รูป ข.12 แสดงหน้าจอนำเข้าข้อมูลย้อนหลังเพื่อทำการพยากรณ์

เมื่อทำการกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ถ้าต้องการพยากรณ์ให้กดปุ่มพยากรณ์ โดยจะแสดงผลออกมาเป็นระดับน้ำฝน คือ ฝนเล็กน้อย ฝนปานกลาง ฝนหนัก และฝนหนักมาก ถ้าต้องการลบข้อมูลทั้งหมด เพื่อนำเข้าข้อมูลสำหรับพยากรณ์ใหม่ ให้กดปุ่ม ลบข้อมูล ดังแสดงในรูป ข.12-13

รูป ข.13 แสดงการนำเข้าข้อมูลย้อนหลังเพื่อทำการพยากรณ์

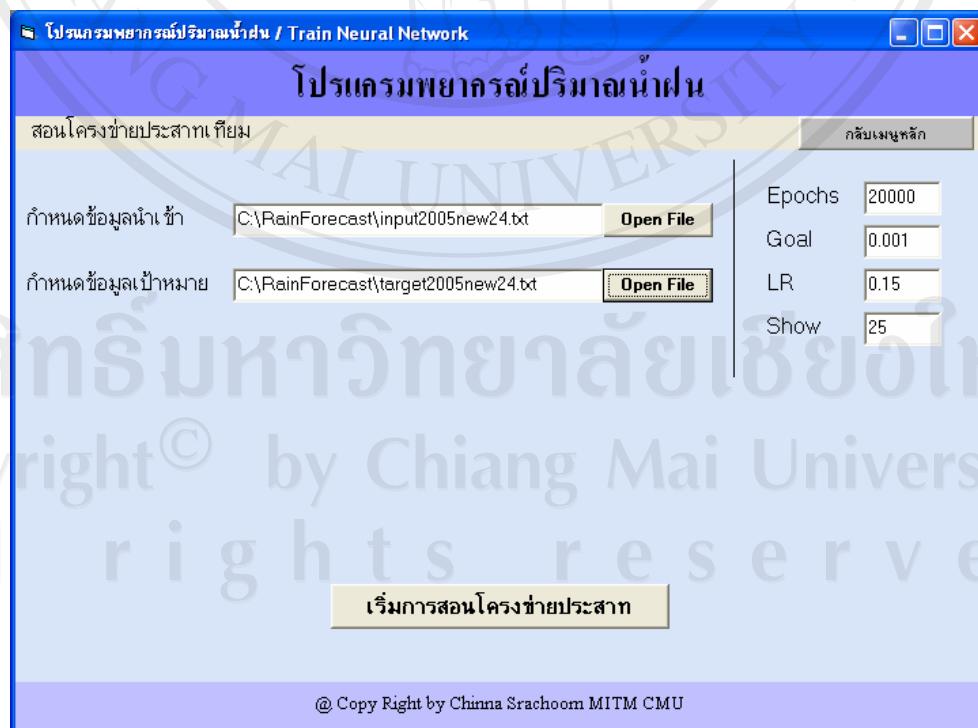
รูป ข.14 แสดงการพยากรณ์ระดับปริมาณน้ำฝน

ข. 2.2 เมนูสอนโครงข่ายประสาทเทียม

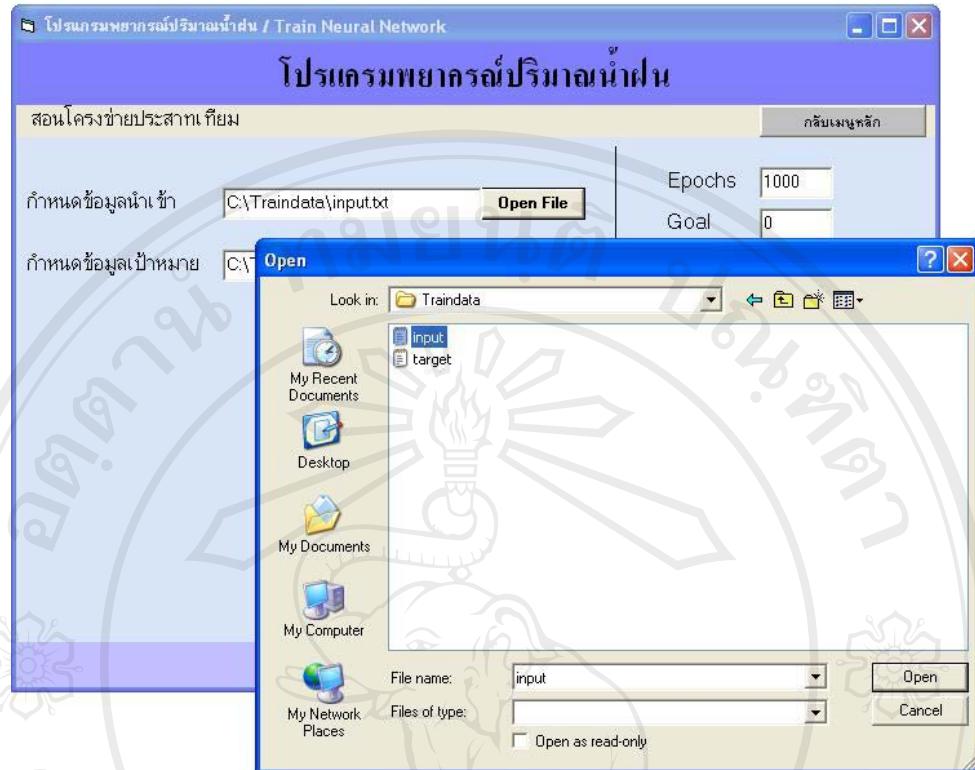
เมื่อทำการเลือกเมนูสอน โครงข่ายประสาทเทียม จะปรากฏหน้าจอให้กำหนดข้อมูลนำเข้า และข้อมูลเป้าหมาย ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเลือกจากไฟล์ที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลสภาพอากาศไว้ โดยทำการเลือกที่ปุ่ม Open File ไฟล์จะอยู่ในรูปของ text ที่เรียงข้อมูลรายวันในแนวนอน (ແລວ) และจำนวนของข้อมูลใน 1 วัน จะมีกีสตัมก์ (คอลัมน์) กี่ได้แล้วแต่ทางผู้ใช้จะเป็นผู้กำหนด แต่จำนวนແລວของข้อมูลนำเข้าจะต้องเท่ากับจำนวนແລວของข้อมูลเป้าหมาย เพื่อนำไปเปรียบเทียบในกระบวนการสอน ได้อย่างถูกต้อง และก่อนที่จะเริ่มการสอน โครงข่ายประสาทนี้ จะต้องกำหนดค่าพารามิเตอร์ของโครงข่าย ซึ่งได้แก่

- Epochs: จำนวนครั้งสูงสุดในการสอน
  - Goal: สมรรถนะเป้าหมาย (Performance Goal) ที่ต้องการจากการสอน
  - LR: อัตราการเรียนรู้
  - Show: จำนวนครั้ง (Epochs) ของการประเมินผลก่อนที่จะแสดงผลลัพธ์

ส่วนค่าพารามิเตอร์อื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับโครงข่ายประสาทนั้น โปรแกรมได้กำหนดเป็นค่าเริ่มต้นอยู่แล้ว ดังแสดงในรูป ข.15-16

รูป ข.15 แสดงหน้าจอการสอน โครงข่ายภาษาที่

รูป ข.16 แสดงหน้าจอการกำหนดการนำเข้าข้อมูล

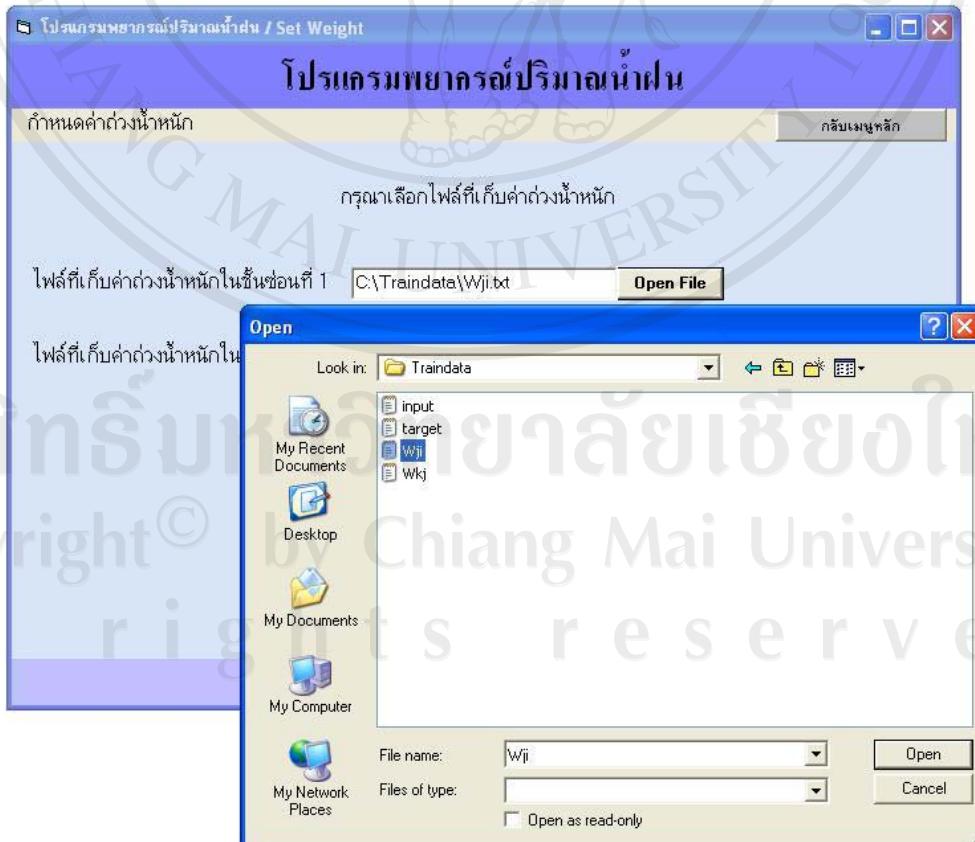
โดยข้อมูลนำเข้า จะต้องจัดทำให้อยู่ในรูปเมทริกซ์ ซึ่งข้อมูลนำเข้าในแต่ละวัน จะต้องอยู่ในแนวสคัมภ์ (column) ของเมทริกซ์ ตัวอย่างเช่น ข้อมูลนำเข้า 1 ปี มีข้อมูลวันละ 24 ตัวแปร และ 365 วัน จะต้องทำให้ข้อมูลอยู่ในรูปเมทริกซ์ 24 แถว $\times$ 365 สคัมภ์ ส่วนข้อมูลเป้าหมายก็ เช่นเดียวกัน จะต้องจัดให้อยู่ในรูปเมทริกซ์ 1 แถว $\times$ 365 สคัมภ์ โดยข้อมูลต้องไม่มีตัวอักษรใดๆ นอกจგตัวเลขและเครื่องหมายลบ (-) เท่านั้น และจะต้องทำการลดTHONขนาดของข้อมูลมาแล้ว เพื่อให้โครงข่ายได้ทำการเรียนรู้ได้ทันที

ข. 2.3 เมนูกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

เมื่อผู้ใช้ทำการเลือกเมนูกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก จะปรากฏหน้าจอให้กำหนดค่าถ่วงน้ำหนักในชั้นช่องที่ 1 และชั้นช่องที่ 2 โดยผู้ใช้สามารถทำการเลือกไฟล์ที่ปุ่ม Open File ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกจากไฟล์ที่ได้จากการสอนโครงข่ายประสาทจากโปรแกรมนี้ หรือโปรแกรมอื่นๆ ก็ได้ แต่ข้อมูลจะต้องเป็น text ไฟล์เท่านั้น และต้องมีขนาดสอดคล้องกับข้อมูลนำเข้า และข้อมูลเป้าหมายด้วย เช่น ข้อมูลนำเข้าของท่านมีจำนวนข้อมูล 24 ชุดต่อ 1 บรรทัด ไฟล์ค่าถ่วงน้ำหนักในชั้นช่องที่ 1 ต้องมีขนาด 30×24 (แถว $\times$ สคัมภ์) และ ไฟล์ค่าถ่วงน้ำหนักในชั้นช่องที่ 2 จะกำหนดตามตัวคือ ขนาด 1×30 (แถว $\times$ สคัมภ์) ดังแสดงในรูป ข.17-18

รูป ข.17 แสดงหน้าจอเมนูกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

รูป ข.18 แสดงการนำเข้าข้อมูลค่าถ่วงน้ำหนัก

ภาคผนวก ค
แบบประเมินผล

การประเมินผลความพึงพอใจการใช้งานโปรแกรม

1) การประเมินความพึงพอใจการใช้งานโปรแกรม แบบฟอร์มแสดงดังตาราง ค.1

ตาราง ค.1 แสดงแบบฟอร์มการประเมินความพึงพอใจการใช้งาน โปรแกรม

แบบประเมินความพึงพอใจการใช้งานโปรแกรมพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ กรุณาระบุให้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด					
ลักษณะการใช้งานโปรแกรมในด้านต่างๆ	ระดับความพึงพอใจ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ความสะดวกต่อการใช้งานของผู้ใช้					
2. ความ爽快ในการออกแบบหน้าจอ					
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานโปรแกรม					
4. ความถูกต้องแม่นยำของการพยากรณ์					
5. รูปแบบการพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน					
6. รูปแบบของการรายงานผลการพยากรณ์ปริมาณน้ำฝน					
7. รูปแบบการสอนโครงข่ายประสาทเทียม					
8. รูปแบบการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก					
ข้อเสนอแนะต่อการใช้งานระบบ	 				
	***** ขอขอบคุณครับ *****				

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

นายชินนะ สารชุ่ม

วัน เดือน ปีเกิด

28 มิถุนายน พ.ศ. 2518

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาสัตวศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2542

ประสบการณ์

มิถุนายน 2549-ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น จังหวัดเชียงใหม่

มิถุนายน 2545- พฤษภาคม 2549 เจ้าหน้าที่สารสนเทศ
โครงการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาคภาษาอังกฤษ)
ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ chinnasra@yahoo.com

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved